

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	VIERASKIELISTEN YRITTÄJYYSVALMIUKSIEN EDISTÄMINEN KAINUUSSA JA KOILLISMAALLA
Hakemusnumero	205334
Valintakokouksen päivämäärä	26.3.2024
Hakijan virallinen nimi	Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy
Osatoteuttajat	-
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erityistavoite	4.1. Polkuja töihin
Alkamispäivämäärä	1.4.2024
Päätymispäivämäärä	31.3.2026

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Hankkeen tavoitteena on edistää vieraskielisten työnhakijoiden yrittäjyyttä lisäämällä heidän osaamistaan ja tietojaan yrittäjyydessä. Toinen keskeinen tavoite on kehittää vieraskieliselle suunnattuja työllisyys- ja -yritysneuvonnan tukipalveluita Kainuussa ja Koillismaalla. Näin varmistetaan hankkeen tulosten jatkuvuus ja vaikuttavuus hankkeen jälkeen. Hankkeella vastataan kolmeen alueella olevaan alueella olevaan tarpeeseen. Ensimmäinen maahanmuuttajien määrä on kasvanut Kainuussa ja Koillismaalla nopeasti. Heidän joukossaan työttömyys on selkeästi suurempaa kuin kantaväestön osalta. Toiseksi, samaan aikaan yrittäjyys muuttuu, yrittäjät ikääntyvät ja monella toimialalla kärsitään työvoimapulasta. Kolmanneksi työllisyys- ja elinvoimapalvelut ovat kunnissa suurissa muutoksissa, kun työllisyyspalvelut siirtyvät kunnille vuoden 2025 alusta.

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat vieraskieliset henkilöt, jotka suunnittelevat yritystoimintaa Kainuussa tai Koillismaalla. Toisena kohderyhmänä ovat työllisyys- ja yritysneuvojat, vieraskielisten uravalmentajat ja ohjaajat Kainuussa ja Koillismaalla. Hankkeessa vahvistetaan työllisyys- ja yritysneuvojien osaamista, pilotoidaan aloittavan yrittäjän rinnalla kulkija malli, perustetaan neuvontapiste, käynnistetään tukiverkosto yrittäjille ja järjestetään tapahtumia, jossa eri toimijat kohtaavat. Keskeistä on myös hankkeen vaikuttavuuden varmistaminen niin että kohderyhmissä on syntynyt osaamista, tietoa ja edistetty rakenteita. Näiden kautta varmistetaan hankkeen tulosten juurruttaminen.

Kaksi vuotta kestävä hankkeen toteuttajana on Kajaanin ammattikorkeakoulu, jonka lisäksi on mukana Kajaanin kaupunki, Suomussalmen ja Sotkamon kunnat sekä kehittämissyhtiö Naturpolis Oy Koillismaalta.

Hankkeen konkreettiset toimenpiteet ovat seuraavat:

Työpaketti 1. Nykytilanneanalyysi

Työpaketissa tehdään toimia, jotta kuva nykytilanteesta tarkentuu. Työpaketti auttaa tunnistamaan tarpeet tarkemmin, asettamaan tavoitteet yksityiskohtaisemmin, räätälöimään ratkaisut ja

kohdentamaan käytettävät resurssit tehokkaammin. Samalla työpaketin toimet auttavat sitouttamaan sidosryhmiä.

Työpaketissa toteutetaan seuraavat toimet:

1.1 Tehdään kyselytutkimus, jossa on kohderyhmänä yritystoiminnasta kiinnostuneet vieraskieliset henkilöt sekä jo yrittäjinä toimivat. Kyselyn avulla selvitetään yrittäjyyteen liittyviä kysymyksiä, kuten: yrittäjyysmotivaatiota, taitoja ja tietoja, verkostoja ja liiketoimintasektoreita. Tutkimustulokset auttavat ymmärtämään kohderyhmän näkemyksiä ja valmiuksia liiketoiminnan aloittamiseen. Kyselytutkimus toteutetaan sähköisesti ja täydennetään haastatteluin. Hankkeen alussa laaditaan tiivis tiedonkeruu- ja tutkimussuunnitelma. Tavoite on saada 100 vastaajaa.

1.2 Tehdään haastattelututkimus hankkeen kuntien työllisyys- ja yrityspalveluissa. Tavoitteena on selvittää palvelujen nykytilannetta palvelujen tuottajan näkökulmasta. Tavoitteena on selvittää, kuinka ulkomaalaistaustaisten henkilöiden neuvonta toimii tällä hetkellä eri kunnissa, mitä tarpeita henkilöstöllä ja millaisia yhteistyömahdollisuuksia palvelujen järjestämisessä on löydettävissä. Samalla saadaan lisättyä tietoisuutta hankkeesta hanketta, jotta neuvojat osaavat ohjata asiakkaita hankkeen pariin. Hankkeen alussa laaditaan tiivis tiedonkeruu- ja tutkimussuunnitelma. Haastatteluja tehdään 15-20 kappaletta.

1.3 Tehdään vertailu (benchmarking) kolmeen kuntaan Suomessa, jossa on panostettu vieraskielisten yritysneuvontaa. Näiden kuntien osalta keskitytään selvittämään, miten vieraskielisten yritysneuvonta on järjestetty ja miten se toimii. Benchmarkingin onnistuminen edellyttää sopivien kohteiden valitsemisen, vertailtavien asioiden määrittelyn, tiedonkeruun ja tulosten analysoinnin. Tulosten perusteella voidaan tunnistaa mukana olevien kuntien vahvuudet, heikkoudet ja kehityskohteet. Vertailu tehdään perehtymällä tilastoihin ja muihin aineistoihin sekä tekemällä haastatteluja valituissa kunnissa.

1.4 Tehdään liiketoimintapotentiaalin selvitys, millä aloilla erityisesti tarvitaan uusia yrittäjiä. Useasti maahanmuuttajilla ei ole selkeää kuvaa siitä, miten heidän esimerkiksi oman kotimaan kokemuksiin perustuva yritysidea sopii Kainuuseen ja Koillismaalle. Tätä ideaa täytyy mukauttaa vallitseville markkinoille sopivaksi. Keskitytään aloihin, joilla pääsee liikkeelle pienillä pääomilla. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi taksit, metsätyöt, siivoustyöt ja ravintola-alan työt. Lisäksi tehdään yhteistyötä Kainuun yrittäjien omistajanvaihdos -hankkeen kanssa, jotta kv- taustaiset yrittäjiksi tietävät toimivan yritysoston tapana ryhtyä yrittäjäksi. Työpaketin tutkimusten, vertailun ja selvityksen tulokset kootaan raporttiin. Työpaketti ajoittuu hankkeen alkuun kevät-kesälle 2024.

Työpaketti 2. Vieraskielisten työllisyyspalvelujen ja yritysneuvonnan kehittäminen

Työpaketin yksi tutkimusten, vertailun ja benchmarkingin tulokset tuottavat tarkentavaa tietoa tämän työpaketin toimenpiteisiin.

2.1 Työpajat

Tapaamisia ja työpajoja työllisyysohjaajille ja muille vieraskielisten kanssa toimiville asiantuntijoille.

Teemoina näissä ovat esimerkiksi oleskelulupa-asiat ja maahanmuuttaneiden statuksiin liittyvät kysymykset, työpajojen aiheet tarkentuvat työpaketin yksi tulosten perusteella. Tapaamisten ja työpajojen materiaali kootaan hankkeen Teams-kanavalle, josta kunnat voivat siirtää ne omiin sisäisiin tietopankkeihin. Työpajoja järjestetään yhteensä 4-5 kappaletta eri kunnissa.

2.2 Pilotoidaan rinnalla kulkija-malli/ mentori-malli

Rakennetaan ja pilotoidaan rinnalla kulkija -malli, jossa hankkeen henkilöstö tukee aloittavan yrittäjän ensimmäistä toimintavuotta ohjaamalla ja neuvomalla häntä. Malli tuottaa tietoa, jotta voidaan tunnistaa kompastuskivet ja hyvät käytännöt, joita vieraskielisen yrittäjyyden alkutaipaleeseen liittyy. Malli tuottaa arvokasta yksityiskohtaisempaa ja syvällisempää tietoa yritys- ja työllisyyspalveluille kunnissa. Malli pilotoidaan 3-4 aloittavan yrittäjän kanssa. Pyritään löytämään henkilöitä alueen eri kohdekunnista.

2.3 Neuvontapiste – ”Make Business Point”

Suunnitellaan, rakennetaan ja käynnistetään neuvontapiste, jossa neuvontapalveluita tarjotaan vieraskielisille asiakkaille. Tavoitteena on tehdä konkreettinen toimintapiste, josta apua löytyy. Pistettä on kaavailtu alustavasti, joko Kajaanin kaupungin tai Kainuun yrittäjien BusinessKonttorin tiloihin. Palvelu on tarjolla myös etänä. Muihin hankkeen kuntiin tehdään käyntejä tarpeen mukaan. Neuvontapalvelut

ovat saatavilla kahtena päivänä viikossa paikan päällä ja etäyhteydellä. Rytmityksestä ja tavoista sovitaan yksityiskohtaisesti kuntien kanssa hankkeen alussa. Tietoa neuvontapalveluista levitetään mm. yhteistyökumppaneiden kautta: TE-toimiston, kuntakokeilun, koulutusorganisaatioiden ja kolmannen sektorin kautta. Palvelua saa selkosuomen, englannin ja venäjän kielillä (suurimman vieraskielisten ryhmien mukaisesti). Ostetaan tulkkaus- ja käännöspalveluja tarvittaessa asiakkaille.

2.4 Vieraskielisten yrittäjien tukiverkosto

Verkostoon kuuluvat henkilöt, jotka tekevät työtä kv-taustaisten yrittäjien tai yrittäjien kanssa. Toimenpiteessä rakennetaan verkoston toimintatapa ja kootaan toimijat (kunnista edustus työllisyys – ja yrityspalveluista, yrityksistä, oppilaitoksista ja kolmannelta sektorilta. Verkostossa vaihdetaan tietoa, levitetään hyviä käytänteitä ja opitaan muilta. Tavoitteena on, että verkosto jatkaa toimintaansa hankkeen jälkeen. (ks. työpaketti 3) Tehdään yhteistyötä alueella toimivien yrityskummiverkostojen kanssa järjestämällä tapaamisia.

2.5 Tapahtumat ja infotilaisuudet

Kohderymänä ovat jo toimivat yrittäjät, yritystoimintaa suunnittelevat ja neuvontatyötä tekevät. Tapahtumat tuovat yhteen eri toimijoita laajemmalla alueella ja niiden kautta saadaan toimijoita yhteen sekä hankitaan näkyvyyttä. Infotilaisuudet ovat kohderyhmille suunnattuja vuorovaikutteisia tapaamisia, jossa käsitellään keskeisiä seikkoja.

Tapahtumat: Järjestetään kaksi isompaa matchmaking tapahtumaa, jossa yrittäjät, yritystoimintaa suunnittelevat vieraskieliset ja neuvontatyötä tapaavat toisiaan ja verkostoituvat. Tapahtumiin kutsutaan mukaan myös muita toimijoita, joilla on vieraskielisten yrittäjyyttä tukevaa palvelua

Infotilaisuudet: Aiheena ovat esimerkiksi suomalainen ja toimialueen asiakaskulttuuri/markkinat, lain säädäntö, lupa-asiat, yrittäjän perusaskeleet, ideoiden ja palveluiden jalostaminen, yritysmuodot, veroasiat, jne). Infotilaisuuksia järjestetään n. 10 kpl hankkeen kunnissa. Työpakettin kaksi toimenpiteet alkavat kesällä 2024 jatkuen hankkeen loppuun.

Työpaketti 3. Maahanmuuttajataustaisten yritysneuvonnan ja tukipalveluiden juurruttaminen Kainuuseen.

Työpakettissa tehdään toimia, joilla varmistetaan hankkeen tuotosten jatkuvuus. Keskeistä hankkeen tulosten ja toimintatapojen jatkuvuuden kannalta on se, että koko ajan osallistetaan sidosryhmät, asettamalla selkeät tavoitteet ja mittarit, ja vahvistetaan osaamiskapasiteettia. Jatkuvan viestinnän avulla pidetään kuntien henkilöstö informoituna, ja hankkeen pilottiosien, kuten rinnalla kulkija- mallin avulla testataan toimintatapoja. Muutosten integroiminen kuntien ja työllisyysalueeseen on aivan keskeistä. Tämän hankkeen aikana tuotetaan tietoja ja järjestetään keskusteluja kuntien kanssa toiminnan juurruttamisesta ja erityisesti siitä, että miten hankkeessa tehdyt löydökset ja toimintatavat tulisivat osaksi arkea.

Vieraskielisten yrittäjien verkoston toiminnan käynnistämisen tukeminen. Yksi vaihtoehto on perustaa verkosto, joka toimisi osana Suomen Yrittäjien kansainvälisten yrittäjien verkostoa. Toinen vaihtoehto on oman paikallisen, erillisen toiminnan käynnistäminen. Verkosto edistäisi vieraskielisten yrittäjien asemaa Suomessa. Hankkeessa kannustetaan ja aktivoidaan yrittäjiä perustamaan omaa verkostoa Kainuuseen ja Koillismaalle. Työpaketti ajoittuu vuosille 2025–2026.

Työpaketti 4. Viestintä ja tiedottaminen

Viestinnän osalta kohderyhmien tavoittamiseksi hankkeessa tehdään aktiivista viestintää käyttäen hyväksi mukana olevien kuntien ja niiden kumppaneiden olemassa olevia viestintäkanavia, kuten sosiaalisen median kanavia, uutiskirjeitä ja verkkosivuja. Hankkeen alussa laaditaan yksityiskohtainen viestintäsunnitelma yhdessä kuntien kanssa, jossa päätetään se, että missä tuotettava materiaali on jaossa hankkeen aikana ja sen päätyttyä. Hankkeen kohderyhmien viestinnän osalta hankkeessa tehdään myös toimenpiteitä suuremman yleisön tavoittamiseksi tekemällä mediatiedotteita hankkeen eri vaiheista. Työpakettia toteutetaan koko hankkeen ajan.

Työpaketti 5. Hallinto

Projektipäällikkö vastaa yhdessä hankkeen talousvastaavan kanssa hankkeen hallinnollisista töistä, kuten ohjausryhmätyöskentelystä, raportoinnista ja maksatuksista. Työpaketti toteutetaan koko hankkeen ajan.

Hankkeeseen osallistuvia henkilöitä 160 (joista työttömät ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevat 107, opiskelijat 30 ja työssä olevat 23)
Hankkeeseen osallistuvia yrityksiä 50.

Hankkeen tulokset:

Hankkeen keskeisin tulos on se, että hankkeen kohderyhmän henkilöiden yritystoimintavalmiudet ja yrittäjyyteen liittyvät osaamiset ovat nousseet. Kainuun ja Koillismaan elinkeinoelämä hyötyy, jokainen yritys lisää alueen elinvoimaa. Hanke tukee jo olemassa olevia vieraskielisiä yrittäjiä ja myönteisesti vaikuttaa vieraskielisten yrityspolulle pääsemistä, arvioituna yhteensä 150 henkilöä.

Kunnissa hankkeen toiminnan ansiosta n. 15–20 henkilön osaaminen on vahvistunut kansainvälistäustaisten henkilöiden yrittäjyyteen ohjaamisessa. Osaamisen lisääntyminen näkyy konkreettisesti siinä, että yrittäjyyttä pohtiville on tarjolla parempaa ohjausta ja siihen liittyvää neuvontamateriaalia.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:

Palkkakustannukset 183 902 €
Flat rate 40 % kehittäminen 73 560 €
Nettokustannusarvio yhteensä 257 462 €

Rahoitussuunnitelman jakautuminen:

EU+valtio 205 968 €
Omarahoitus, muu julkinen 7 606 €
Ulkopuolinen rahoitus, kuntarahoitus 43 888 €
Rahoitussuunnitelma yhteensä 257 462 €

Ulkopuolisen rahoituksen jakautuminen:

Kuntarahoitus: Kajaanin kaupunki 31 370 €, Sotkamon kunta 3 639 €, Suomussalmen kunta 2 599 €;
Naturpolis Oy 6 280 €

Hakijan arvion mukaan hankkeen toimista ja hyödyistä 80 % (164 774 € EU+valtio) kohdistuu Kainuuseen ja 20 % (41 194 € EU+valtio) Pohjois-Pohjanmaalle (Koillismaa).

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	257 462 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	257 462 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	205 968 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.1 Polkuja töihin. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (27,5/42 p.) tullakseen rahoitetuksi.

Hanke vastaa hyvin erityistavoitteen 4.1. painopisteisiin. Maahanmuuttajien määrä on kasvanut Kainuussa ja Koillismaalla ja heidän kiinnostuksensa työllistyä oman yrittäjyyden kautta on kasvussa.

Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden yritystoiminnan esteinä ovat mm. heikko suomen kielen taito, vähäiset tiedot verotuksesta, lupaprosesseista ja lainsäädännöstä yleensä. Myös tuntemus liikeideaan liittyvistä markkinoista Suomessa vaatisi useasti lisätarkastelua ja analyysiä siitä, miten toiminnasta saisi kannattavaa. Myös yritystoiminnassa tarvittavat verkostot usein puuttuvat tai ovat liian kapeita.

Kansainvälistyvän työnhakijajoukon myötä myös työllisyyspalveluissa ja yritysneuvonnassa tarvitaan lisää osaamista ja tietoa maahanmuuttaja-asiakkaiden kanssa työskentelystä. Hanke edistää Kainuussa ja Koillismaalla asuvien maahanmuuttajien työllistymistä yrittäjiksi tai itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi kehittämällä maahanmuuttajille tarjottavia palveluita sekä lisäämällä palveluverkoston osaamista maahanmuuttajien yrittäjyyteen liittyvistä erityiskysymyksistä.

Hanke tukee Kainuun maakuntaohjelmaa 2022–2025: Yritysten määrä, kasvu, vienti ja yksityisen sektorin henkilöstömäärä lisääntyvät sekä tuotannon jalostusarvo ja työntuottavuus nousevat.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2022–2025: Yrittäjyyden kasvua, työllisyyttä ja työelämän muutoksia tukevien toimintaympäristöjen parantaminen

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 27,5/42 pistettä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 1.3.2024

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvarat teemaryhmä, kirjallinen käsittely 19.2.–8.3.2024

Kainuun MYR-sihteeristö 5.3.2024

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 26.3.2024

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä